

KESAM DEĞERLENDİRME NOTU

Kırklareli Üniversitesi
Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi

20/05/2013

No: 2013/04

<http://kesam.kirklareli.edu.tr>

ILO RAPORU IŞIĞINDA KÜRESEL VE BÖLGESEL GENÇ İŞSİZLİĞİ

GİRİŞ

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 8 Mayıs 2013'te yayınladığı "Gençliğin Küresel İstihdam Eğilimleri 2013: Risk Altında Bir Nesil" başlıklı raporu, emek piyasalarının dünyadaki güncel durumu, devam etmekte olan emek piyasası krizi ve bu piyasanın yapısal sorunlarını genç istihdamı ve işsizliği çerçevesinde ele almıştır. Bunu yaparken küresel ve bölgesel anlamda gelişmiş-gelişmekte olan ülkeler, iş-vasıf eşleşmesinde dengesizlik, okul sonrası çalışma hayatına geçiş gibi konularda yapılan araştırmalarda elde edilen veriler kullanılmıştır.

2007 yılında baş gösteren küresel ekonomik krizin etkilerinin azalmasıyla her ne kadar dünya ekonomik büyüme performansında pozitif etkiler gözlenmiş olsa da bu düzelme işsizlik rakamlarına yansımamıştır.

Çalışmanın amacı, küresel anlamda giderek artmakta olan genç işsizlik oranlarının gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ve ülke grupları çerçevesinde genel anlamda değerlendirilmesidir.

KÜRESEL BAĞLAMDA GENÇ İŞSİZLİĞİ

2007 yılında baş gösteren küresel ekonomik krizin etkilerinin azalmasıyla her ne kadar dünya ekonomik büyüme performansında pozitif etkiler gözlenmiş olsa da bu düzelme işsizlik rakamlarına yansımamıştır. Özellikle genç işsizlik probleminin son

Ezgi TATLIOĞLU
Doktora Öğrencisi

kesam@kirklareli.edu.tr

Yayın Koordinatörü

Oğuz BAŞOL
Öğretim Görevlisi

oguzbasol@kirklareli.edu.tr

Kırklareli Üniversitesi
Ekonomik & Sosyal Araştırmalar
Uygulama ve Araştırma
Merkezi

<http://kesam.kirklareli.edu.tr>

kesam@kirklareli.edu.tr

yıllarda arttığı ve önümüzdeki yıllar içerisinde daha da artacağı yapılan uluslar arası çalışmalarla ortaya konulmuştur.

ILO'nun Gençliğin Küresel İstihdam Eğilimleri 2013 raporuna göre küresel anlamda 2008-2009 yılları arasında genç işsizlik oranında daha önce hiç görülmemiş bir artış gözlemlenmiştir. Genç işsizlik oranı % 11,7'lerden 1 puanlık bir artışla % 12,7'lere ulaşmış, 2011 yılına gelindiğinde ise % 12,3'e kadar gerilemiştir. 2012 yılında tekrar % 12,4'e çıkan genç işsizlik oranı şimdilerde % 12,6'lardadır. 2018'e gelindiğinde bu oranın % 12,8'lere kadar yükseleceği tahmin edilmektedir.

ILO raporunda, ekonomik kriz sonrası küresel iyileşmedeki zayıflığın 2012-2013 döneminde gençler arasında işsizlik krizinin tırmanmasına ve mevcut işlerin önündeki kuyrukların giderek uzamasına yol açtığını belirtilmiştir. Uzun süreli işsizlik cesareti kırılmış ve iş aramayı bırakmış gençlerin ortaya çıkmasına, aldığı eğitimden ve sahip olduğu yetenekten çok farklı işlerde eksik istihdam edilmeye razı, daha az seçici ve iş kalitesi düşük işlerde çalışmaya devam eden genç sayısının daha da artmasına yol açmıştır. Genç nüfus arasında yaygın olan kayıt dışı istihdam biçiminden insana yakışır işlere geçmenin ise yavaş ve zor olduğu belirtilmiş, artan oranda part-time ve geçici işlerde istihdam edilen gençler için iş güvencesinin olduğu işlere ulaşmanın gittikçe zorlaştığı üstünde durulmuştur.

Genç işsizlik oranı % 11,7'lerden 1 puanlık bir artışla % 12,7'lere ulaşmış, 2011 yılına gelindiğinde ise % 12,3'e kadar gerilemiştir. 2012 yılında tekrar % 12,4'e çıkan genç işsizlik oranı şimdilerde % 12,6'lardadır.

2013 yılı küresel genç istihdamın, nüfusa oranının % 44,3'lere gerilemesini sağlayan en önemli unsurun eğitime katılma oranındaki artış olduğu gözlemlenmiştir. Bu oranın 2018'de % 41,4'lere

gerileyeceği tahmin edilmektedir. Genç işsizliğin yetişkin işsizliğe oranı genel olarak değişmemekle birlikte 2013'de % 2,7'lerdedir. İşsizliğin yetişkinlere göre gençleri vurma olasılığı üç kat daha fazla olduğu ve küresel anlamda işsizliğin bu yükselen eğiliminin gençleri daha sert biçimde etkilemeye devam edeceği belirtilmektedir.

GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DURUM

ILO raporunda, öncelikli olarak dünya ülkelerini bölgeler olarak ayırarak değerlendirmiş daha sonra seçmiş olduğu belli başlı ülke örnekleriyle araştırma sonuçlarını detaylandırmıştır.

2012 yılında Gelişmiş Ülkeler ve Avrupa Birliği'nde gerçekleşen genç işsizlik oranı daha önce 2008 yılında gerçekleştiği gibi % 18,1'le bu bölgenin son yirmi yıldaki en yüksek seviyelerine ulaşmıştır.

ILO'nun verilerine göre Türkiye'nin de içinde bulunduğu Merkez ve Güneydoğu Avrupa, Güneydoğu Asya ve Pasifik, Latin Amerika ve Karayip ülke gruplarında; Doğu ve Güney Asya, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Sahraaltı Afrika ülke gruplarına göre 2011'den 2012'ye genç işsizlik oranında herhangi bir artış meydana gelmemiştir. Aynı dönemde, 2009'daki % 20,4'lük oran % 17,9'lara gerilemiştir. 2018'e kadar küçük bir artışla % 18'lere çıkacağı tahmin edilmektedir.

2012 yılında Gelişmiş Ülkeler ve Avrupa Birliği'nde gerçekleşen genç işsizlik oranı daha önce 2008 yılında gerçekleştiği gibi % 18,1'le bu bölgenin son yirmi yıldaki en yüksek seviyelerine ulaşmıştır. Yine gelişmiş ekonomilerde 2008-2012 yılları arasında genç işsizlik rakamsal olarak 2 milyonun üstünde bir artış göstermiştir. 2008-2010 döneminde her 6 gençten 1'inin eğitime katılmadığı veya staj görmediği halde işsiz olduğu tespit edilmiştir. Aynı rapora göre 2012'den

2018'e genç istihdamın nüfusa oranının Gelişmiş Ülkeler ve Avrupa Birliği hariç tüm bölgelerde düşüşe geçeceği, Güney Asya'da % 1,1'lik puandan Doğu Asya'da % 2,5 puana en yüksek düşüşün Asya bölgelerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Az gelişmiş ülkeler arasından seçilen Kamboçya, Liberya, Malavi ve Togo, gelişmiş ülkeler arasından seçilen Belçika, Fransa, Hollanda ve Portekiz'de yapılan araştırmayla; düzenli ve düzensiz işlerde çalışan, işsiz genç nüfus ve aktif olmayan genç nüfus dağılımında önemli bulgulara rastlanmıştır. Gelişmiş ve az gelişmiş ekonomiler arasındaki en bariz farklılık düzensiz çalışan genç nüfus ve aktif olmayan genç nüfusta gözlemlenmiş, bu farklılığın arkasında yatan en önemli faktörün eğitime erişim olduğu belirtilmiştir. Gelişmiş ülkelerdeki okullaşma en az ortaöğretim seviyesinde gözlemlenirken, gelişmekte olan ülkelerde gençlerin sadece küçük bir kısmı ortaöğretim seviyesindeki bir yeterliliğe sahip olabilmektedirler. 2012 yılında yukarıda sayılan az gelişmiş ülkelerdeki genç nüfus arasında ortalama eğitime erişim oranları ilköğretimi tamamlayanlar % 62,2 ve altında oranlarda seyrederken % 33,7'lik kesimin ortaöğretimi, % 4,1'lik kesimin ise daha yüksek eğitimleri tamamlamış olduğu saptanmıştır.

Gelişmiş ve az gelişmiş ekonomiler arasındaki en bariz farklılık düzensiz çalışan genç nüfus ve aktif olmayan genç nüfusta gözlemlenmiş, bu farklılığın arkasında yatan en önemli faktörün eğitime erişim olduğu belirtilmiştir

Gelişmiş ülkelerde öğrencilerin çoğu tam gün öğrenim hayatına devam etmekte olduğundan bu ülkelerde ekonomik açıdan aktif olmayan genç nüfus % 50'lere ulaşmıştır. Gelişmekte olan ülkelere ise genç nüfusun çoğunu (% 49,6) sürekli olmayan işlerde istihdam edilenler oluştururken,

bu tip işlerin çoğunluğunu kendi hesabına çalışanlar ve ücretsiz aile işçileri oluşturmaktadır.

Raporda gelişmiş ülkelerin çoğunda gençlerin aktif olarak iş aradıkları, iş ararken iş bulma kurumu gibi daha formel yolları kullandıkları ve işsizlik yardımlarından yararlanabildikleri belirtilirken, gelişmekte olan ülkelere nüfusun çok az bir kısmının işsizlik yardımı gibi sosyal güvenlik uygulamalarından faydalanabildiği belirtilmiştir.

Günümüzün önemli problemlerinden birisi olan işsizlik sorunu, özellikle genç işsizlik sorunu artık sadece az gelişmiş ekonomilerin değil aynı zamanda gelişmiş ekonomilerinde sorundur.

Gelişmekte olan ülkelere ise kayıtdışı istihdamın yoğunluğu, yeni iş alanları oluşturma konusundaki yetersizlik, dar ve eksik organize olmuş bir emek piyasasının varlığı, sosyal güvenlik sistemlerinin yeterli ve kapsamının geniş olmaması, formel iş bulma alanlarının yetersizliği veya yokluğu gibi sorunlar, aktif olarak iş arayan genç nüfusun cesaretini kırdığı, iş arayışlarını rastlantılara ve kulaktan kulağa yayılan iletişim biçimlerine bıraktığı gözlemlenmiştir. Tüm bu veriler ışığında ise gelişmekte olan bu 4 ülkenin birleştirilmiş işsizlik oranlarının % 20,7'lerde seyrettiği, formel yoldan iş arayanların oranının ise % 9,3'lerde kaldığı saptanmıştır.

SONUÇ

Küresel anlamda ekonomilerin birbiriyle bağlanmasından bu yana dünyanın her hangi bir yerinde patlak veren ekonomik krizin, dünyanın çok farklı bir bölgesini derinden etkilemesi kaçınılmazken, gelişmiş ekonomilerde de gelişmekte olan ekonomilerle benzer sorunların yaşanma realitesi daha net görünür ve ölçülebilir olmuştur.

Günümüzün önemli problemlerinden birisi olan işsizlik sorunu, özellikle genç işsizlik sorunu artık sadece az gelişmiş ekonomilerin değil aynı zamanda gelişmiş ekonomilerinde sorunudur. Ekonomik ve sosyal yapıdan kaynaklı olmak üzere, işsizlik sorunlarının nedenleri araştırıldığında ortaya çok farklı açılımlar çıkabilmektedir. Bu sorunun çözümü için 1973 öncesi dönemde “Pasif İstihdam Politikaları”yla başlayan çözüm arayışları “Aktif İstihdam Politikaları”yla devam etmiştir.

1999 yılında ILO’nun küresel düzeyde işsizlikle mücadele için dünya kamuoyuna sunduğu “İnsana Yakışır İş” hedefiyle ise salt istihdam yaratmayı değil bu işlerin kabul edilebilir işler olmasını da sağlayan kapsamlı bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Bu üç farklı stratejinin birbirini tamamlayıcı şekilde devreye sokulabilmesi işsizlik sorununun çözümüne önemli katkılar sağlayacaktır.

Ezgi TATLIOĞLU

Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü lisans mezunudur. Mezuniyetinin ardından Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim dalında yüksek lisansını tamamlayan Tatlıoğlu, halen Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim dalında doktora öğrenimine devam etmektedir. Tatlıoğlu çalışmalarında endüstri ilişkileri, sosyal güvenlik ve sosyal politikalar alanında yoğunlaşmaktadır.

Kırklareli Üniversitesi

**Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi
Rektörlük Kültür Merkezi A Blok Kırklareli/Merkez**

Tel: +90 288 212 96 70 Dahili: 166 | Faks: +90 288 212 23 59

E-posta: kesam@kirkclareli.edu.tr Web: <http://kesam.kirkclareli.edu.tr>